

IND I BESTYRELSEN

Den 25. april er der generalforsamling i DSF. Har du lyst til at deltage i det faglige arbejde, så se, hvad du får ud af det, og hvad der forventes af dig.

TEATERSPORT FOR SANGERE

Opera-impro er ikke hverdagskost i Danmark. En række operasangere var med, da den svenske pianist Gregor Bergman holdt et kursus her i landet.

REJSER OG BØRNETEATER

Rejser, børn, nærvær og mindst mulig bureaukrati er nøgleordene for skuespiller Peter Seligmanns livsværk, det lille børneteater Tetater2tusind.

MARTS 2010 #03

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

"FORMEN GIVER FRIHEDEN"

HOLLYWOOD-GURU OM AT SKRIVE GODE MANUSKRIPTER

DIVA UDVEKSLING:

TEATER HUND OG AMERIKANERNE

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 10 gange årligt. Oplag: 3300 eks. Abonnement: 425 kr. p.a.

MAGASINET SCENELIV
Dansk Skuespillerforbund,
Sankt Knuds Vej 26,
1903 Frederiksberg C.
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59, man.-fre. 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk
Artikler, læserbreve o.lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard, Katja Holm (ansv.).
Tryk: KLF Grafisk Hus.
Grafisk design: bilgrav-bilgrav.

ANNONCEPRISER & FORMATER (B X H)		
Helside annonce	(170 x 270)	kr. 9.000
2/3 side annonce	(170 x 192)	kr. 6.000
1/2 side annonce	(170 x 133)	kr. 5.000
Top-annonce	(170 x 60)	kr. 2.000
VISITKORT-annonce	(112 x 30)	
max 400 anslag incl. mellemrum		kr. 600
Medlemsannoncer	(112 x 30)	
max 400 anslag incl. mellemrum		kr. 300
Annoncemateriale skal afleveres reproklart, digitalt på CD eller mail i pdf-format. Alle priser tillægges moms og evt. farvetillæg.		
Særlige annonceønsker: Kontakt Tine Fangel - tf. 33 24 22 00		

DSF'S BESTYRELSE 2009/10
Katja Holm (formand), Laura Bro, Julie Carlsen, Peder Dahlgaard, Christian Damsgaard, Mette Frank (suppleant), Rasmus Hammerich, Lars Huniche, Ole Jacobsen (suppleant), Laura Kold, Lars Lippert, Johannes Mannov, Hassan Preisler, Ina-Miriam Rosenbaum, Jacob Stage, Pernille Sørensen.

DSF'S SEKRETARIAT
Formand: Katja Holm
Direktør: Mikael Waldorff
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Bogholder: Lis Jespersen
Regnskabsfører: Heidi Holm Madsen
Juridiske konsulenter: Maj Hagstrøm, Nanna Klingsholm, Berit Lassen og Magnus Homann Poulsen
Socialkonsulent: Nanna Møller
It-manager: Sengül Kaya
Kursus- og Legatsekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og direktør: Tine Fangel
Filmex: Jette Rydder og Kristine Staffeldt.
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

ANTICHRIST/Anthony Dod Mantle.

ÅRETS ROBERT-PRISER

LARS VON TRIERS "ANTICHRIST" MODTOG SYV PRISER, DA ÅRETS ROBERT BLEV UDELT I STARTEN AF FEBRUAR. DEN BLEV BL.A. KÅRET TIL ÅRETS FILM, OG TRIER BLEV ÅRETS INSTRUKTØR.

BLANDT DE NOMINEREDE SKUESPILLERE MODTOG **LARS MIKKELSEN** PRISEN SOM BEDSTE MANDLIGE HOVEDROLLE FOR INDSATSEN I "HEADHUNTER", MENS **PAPRIKA STEEN** LØB MED DEN TILSVARENDE PRIS PÅ KVINDESIDEN FOR SIN PRÆSTATION I "APPLAUS". BEDSTE BIROLLER BLEV **PERNILLE VALLENTIN** FOR "FRI OS FRA DET ONDE" OG **HENNING MORITZEN** FOR "HEADHUNTER".

ÅRETS BØRNE- OG UNGDOMSFILM BLEV "SUPERBRØR" INSTRUERET AF BIRGER LARSEN, OG PUBLIKUMSPRISEN GIK TIL ANDERS MATTHESSENS "SORTE KUGLER".

ALLE DETTE ÅRS ROBERT-VINDERE KAN SES PÅ FILMAKADEMIET.DK

Lars Mikkelsen i "Headhunter" Foto: Bjørn Bertheussen

Paprika Steen i "Applaus" Foto: Carsten Villadsen

MAR 10:

6

OVERBLIK OVER LØN

En for lav svarprocent betyder, at DSF i denne omgang må skrinlægge den store detaljerede lønstatistik, som dækker alle områder. Der arbejdes videre med en mere overordnet statistik, der kan vise lønudviklingen, samt en vidensbank om branchens lønninger. **s. 5**

DEN GODE HISTORIE

Scenelivs udsendte har været i audiens hos Hollywoods historie-guru Robert Mckee. Hør, hvad han har at fortælle om manuskriptforfattere og den gode historie. Og mød en skuespiller, der var med på hans kursus. **s. 6**

14

IND I BESTYRELSEN

Husk den 25. april er der generalforsamling i DSF og valg til bestyrelsen. Se hvad du får ud af det faglige arbejde, og hvad der forventes af dig. **s. 10**

TEATERSPORT "GONE OPERA"

Opera-impro træner nærvær og parathed. Det, man lærer her, er nyttigt i alle operasangeres dagligdag, mener den svenske pianist og improvisator Gregor Bergman. **s. 14**

BØRNETEATER OG REJSER

Drømmen om nul bureaukrati, at stå på egne ben og kunne rejse en masse, drev skuespiller Peter Seligmann til at danne sit eget børneteater Teater2tusind. Læs andet interview i Scenelivs succes-serie. **s. 16**

LIVET SOM TEATER

Ord hentet fra teaterverdenen hjælper os til at forstå vores hverdagsliv, siger en sprogforsker. **s. 20**

DIVA-UDVEKSLING

Amerikanerne Paul Oertel og Nancy Spanier besøger Danmark i disse måneder med støtte fra Kunstrådets DIVA-ordning. Hør hvad amerikanerne og de danske værter fra Teater Hund får ud af det internationale samarbejde. **s. 22**

22

Få bedre råd

**STUDIE
FORSIKRING
2010**

Med en Studieforsikring hos RUNA er du sikret til lav pris

Studieforsikringen omfatter:

- Familie/indboforsikring - 50% rabat
- Rejseforsikring Verden - 50% rabat
- Ulykkesforsikring - 25% rabat

Flere fordele:

- Har du en studieforsikring hos os, kan du få 25% studierabat på Bil-, Motorcykel- og Knallertforsikring
- Spar 8% ved at betale én gang om året

Studieforsikringen koster mellem 337 og 437 kr. pr. kvartal (indeks 2010) alt efter, hvor i landet du bor.

RUNA FORSIKRING A/S

www.runa.dk - Tlf.: 3332 2200

LØNSTATISTIK MED FORHINDRINGER

DEN HELT STORE OG DETALJEREDE LØNSTATISTIK FOR DSF’S MEDLEMMER MÅ SKRINLÆGGES PÅ GRUND AF EN FOR LAV SVARPROCENT. MEN FORBUNDETS OG MEDLEMMERNES INDSATS ER IKKE SPILDT, OG VI ARBEJDER VIDERE MED AT SKABE STØRRE VIDEN OG GENNEMSIGTIGHED OMKRING LØNNINGERNE, SIGER DSF’S FORMAND.

Da DSF gennemførte sin store undersøgelse "Løn og Køn" i 2007 var en af anbefalingerne, at man burde forsøge at lave en egentlig lønstatistik. Formålet var at hjælpe medlemmer, der står foran en lønforhandling, og samtidig give forbundet et redskab til at vurdere den løbende lønudvikling på en række områder.

Sidste forår modtog de 1546 medlemmer, som har oplyst en e-mail adresse til DSF, så et spørgeskema med en række spørgsmål om løn, pension og barsel. 473 medlemmer gennemførte spørgeskemaundersøgelsen – det svarer til godt 30 procent.

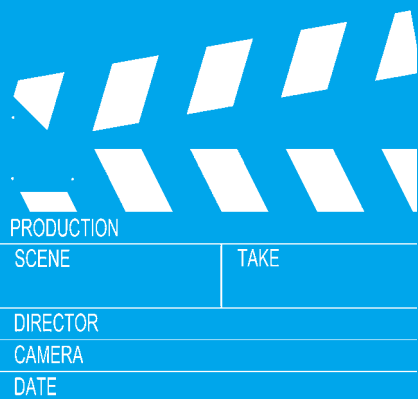
"Vi vidste godt, at det – på grund af vores medlemmers meget fragmenterede arbejdsliv – ville være et hestearbejde at svare på de her spørgsmål. Men vi mente i bestyrelsen, at det skulle forsøges, om det var muligt. Desværre er der kun 30 procent, der har gennemført hele undersøgelsen, og det er for lidt i forhold til at lave en egentlig statistik," siger DSF's formand Katja Holm og tilføjer:

"Det er ærgerligt. Men det betyder ikke, at arbejdet er spildt – hverken sekretariatets eller medlemmernes. Vi har nu et meget klarere billede af, hvilke spørgsmål, der er lette at svare på, og hvad der er meget besværligt. Så vi arbejder videre med at finde en måde, hvor vi kan skaffe forbundet mere viden og skabe en større gennemsigtighed omkring lønningerne i branchen."

Selv om det ikke er muligt at lave en egentlig statistik på baggrund af undersøgelsen, så indeholder den en række oplysninger og tendenser, som DSF's sekretariat kan bruge i sit fremtidige arbejde med løn og rådgivning. Samtidig arbejder sekretariatet i øjeblikket på at finde andre måder at samle oplysninger om løn og pension, så rådgivningen af medlemmer i konkrete lønforhandlinger kan blive endnu bedre end i dag.

"På mange områder har overenskomsterne mindstelønninger, hvor den enkelte kan forsøge at forhandle sig til en højere løn. Og så er der også de steder, hvor vi ikke har overenskomst, hvor medlemmerne kan være på herrens mark, når de skal forhandle. Vi er gået i gang med i sekretariatet at lave en slags vidensbank med oplysninger om løn, sådan at vi i fremtiden kan give medlemmerne et bedre fingerpeg om, hvad den typiske eller gennemsnitlige løn er på bestemte områder eller teatre," siger Katja Holm.

Som supplement til dette er det muligt at medlemmerne fremover med et par års mellemrum vil modtage nogle helt overordnede spørgsmål omkring årsindtægt, pension og barsel, så DSF får et bedre overblik over den samlede lønudvikling i branchen. ■

PRODUCTION	
SCENE	TAKE
DIRECTOR	
CAMERA	
DATE	

BLIV EN BEDRE FILMSKUESPILLER

TAG PÅ FILMSEMINAR PÅ DEN EUROPÆISKE FILMHØJSKOLE I EBELTOFT.

SÆT ALLEREDE NU KRYDS I KALENDEREN DEN 18.-26. JUNI.

LÆS MERE I NÆSTE NUMMER AF SCENELIV OG PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK I BEGYDELSEN AF APRIL.

FILMMANUSKRIPTET OG DEN GODE HISTORIE

Af Jacob Wendt Jensen

HANS SPROG TALES PÅ ARBEJDSGANGENE I DE STORE FILMSELSKABER I HOLLYWOOD. HISTORIEFORTÆLLERE FRA HELE VERDEN TAGER HANS KURSER OG EN LILLE HALV MIO. HAR KØBT UNDERVISNINGSBOKEN, "STORY", HVOR HAN VISER, HVORDAN ET FILMMANUSKRIPT ER SKRUET SAMMEN HELT NED TIL DE MINDSTE TANDHJUL. NAVNET PÅ VERDENS HOTTESTE HISTORIEGURU ER ROBERT MCKEE. SCENELIV FIK AUDIENS HOS DEN 68-ÅRIGE GURU I PENTHOUSELEJLIGHEDEN I NEW YORK.

■ Til daglig bor Robert McKee i Sedona, Arizona, men det bliver til to-tre måneders ophold i New York i løbet af året, for en del af kurserne til vordende manuskriptforfattere afholdes her.

Robert McKees grundkursus i "Story" kan anbefales, og det havde fem danskere da også fundet ud af i oktober måned sidste år. En manuskriptforfatter, to der pønser på at forsøge sig i faget, en vært fra radioavisen og en skuespiller havde taget turen til New York sammen med knap 250 andre, der ville høre guruens ord.

Man kan læse de fleste af dem i bogen "Story", men det er nu alligevel rart at få de sidste nye eksempler med. Og så er Robert McKee et show i sig selv. Han er en ultrakompetent og god lærer med styr på teorien, der formidles via et væld af eksempler. Om man så kan lide hans politiske drillerier og mange bandeord fra scenen er en anden sag. Han er aldrig mindre end underholdende og hele tiden tankevækkende.

GUD UDELTE IKKE TALENT NOK

McKee har været manuskriptlæser hos NBC og Universal og han har skrevet en del manuskripter selv, men de er aldrig blevet til spillefilm. Højest en tv-serie på Hallmark Channel. En dag blev han bedt om at undervise i sit fag på universitetet, og mange år efter, da han havde undervist nok til at have svarene på rigtig mange spørgsmål, skrev han "Story" og resten er fagbogshistorie.

Sceneliv bad Robert McKee reflektere over forhindringerne for at skrive en god historie, nutidens bovlamme manuskripter og dansk film. Mellem en ostemad med et glas mælk til og en tur i byen med sin yngre koreanske hustru, svarede han beredvilligt på spørgsmål.

Hvad er de primære forhindringer for, at vi får flere gode filmmanuskripter?

"Gud udelte ikke nok talent. Det er altid svært at finde gode filmmanuskripter med godt fortalte historier, der også byder på en form for ny indsigt, satire eller hvad det nu skal være.

Sådan er det bare. Punktum. Det er også svært at finde gode manuskripter i teaterverdenen, og det er svært at finde gode romaner. Hvis du er en af dem, der læser meget, så er du nok ligesom mig, og det vil sige, at når du endelig finder en god forfatter, så læser du, alt det, som han har skrevet, for du stoler på ham. Du stoler på den kvalitet, han leverer. Det 19. århundrede var romanens århundrede. Du kan tage mesterværkerne ud og de fylder ikke mere end en hyldemeter, men der må være skrevet i hundredtusindvis af romaner på alle mulige sprog. I vores egen tid har vi altid tendens til at se på nogle grunde, der er rodfæstet i nutiden, men altså: Gud udelte ikke talent nok", siger McKee og fortsætter:

"Oven i købet beskæftiger læserne og seerne sig i dag flere timer med historiefortælling end nogensinde før i historien, så det er blevet noget sværere at være original. En litterær person i det 19. århundrede læste måske to eller tre timer om ugen, og du så en film om måneden. I dag gør mange det samme hver eneste dag. Forbruget er større, men talentmassen er den samme, og så rammer forbrugere muren.

HISTORIER UDEN MOD

Er der et særskilt problem i Hollywood?

"Der er ikke noget problem som sådan med at fortælle historier i Hollywood. Når et filmmanuskript først når så langt som til at blive filmatiseret, er det ofte meget godt fortalt, men problemet er temaerne og indholdet. Uanset hvordan historierne er fortalt, er de ofte overfladiske, og de er skrevet af mennesker uden noget på hjerte eller uden interesse i at sige noget."

I forhold til hvordan verden ser ud, er der så temaer, du er overrasket over, at forfatterne ikke går i gang med?

"Jeg ville ønske, at der blev lavet langt mere politisk drama, og det gælder i alle medier. Måske mangler det, fordi vi har nok politisk drama i nyhedsmediernes, og når de er der 24 timer om dagen, afholder folk sig måske fra at gå i kast med det. Manuskriptforfatterne glemmer bare at tænke på, at nyhederne er overfladiske. De store politiske skribenter og satiremagere

afslører jo, 'hvordan' og 'hvorfor' bag korruptionen. Men af en eller anden grund har romanforfatterne de senere år kun været interesseret i, hvad der foregår i deres egne hoveder. Siden modernismens fødsel er romanen blevet indadvendt, med få undtagelser, og det er meget narcissistisk. Teatret var et stærkt politisk redskab i 30'erne, hvor venstrefløjsskribenter hele tiden gik i flæsket på magthaverne. Eneste nyere eksempel jeg lige kan komme i tanke om, er George Clooney med 'Syriana'. Intet pisser mig mere af end politik over hele verden, og vrede er ellers et fænomenalt værktøj til for eksempel at lave satire med, men den politiske satire begrænser sig til at være en slags stand-up comedy."

Tror du forfatterne er bange for at træde på nogens tæer? Hvorfor får vi ikke en film om Muhammed-krisen for eksempel?

"Der er helt sikkert mange forfattere, der er modige nok til at se på hele den fundamentalistiske del af den islamiske kultur, som befinder sig i 1500-tallet. Vi bekymrer os om Taleban, men hvad med den Saudi Arabiske regering? Det er ét fedt. Der er sikkert forfattere, der overvejer emnet, men har forlæggerne "cojones" nok til at bakke op. Eller er dem der går i biografen træt af alt det grimme, som vi ser i fjernsynet? Det er svært at sige, og spørgsmålet er sådan lidt historien om hønen og ægget om igen."

INGEN AVANTGARDE

Er det en befrielse for en debutant at kende mekanikken bag historieskrivning, eller bør man holde sig til sit eget krøllede hjørne for at være original?

"Det sætter fri at kende metoderne. Det, som folk umiddelbart opfatter som kreativ frihed, spontanitet, instinkt og den slags, er i virkeligheden det, jeg kalder hjerte. Når du beslutter dig til at blive forfatter, så har du set og hørt rigtig mange historier. Du har gået på universitetet, og så har du dine favoritter i avantgarden eller du er vild med klassikerne. Uanset hvad, så er du tiltrukket af det, som du kan lide. Dit instinkt er altså med stor sandsynlighed en kliché fra en af dine favorit-

BEGYNDTE SOM SKUESPILER

Robert McKee begyndte sin karriere som skuespiller på teatret som helt ung i hjembyen Detroit i Michigan. Allerede i de år, hvor han læste litteratur på universitetet, spillede han med i eller instruerede 30 teaterstykker.

Senere turnerede han med the APA Repertory Company med kendte navne som Helen Hayes og Will Geer, som han også spillede med på Broadway. Der gik dog ikke lang tid før han blev instruktør, fordi han ikke kunne holde sin kæft. Derefter blev han manuskriptlæser hos Universal Pictures og NBC. Det af hans manuskripter, der nåede længst, er blevet til tv-filmen 'Abraham' af Alvin Sargent med Richard Harris, og så har han skrevet flere episoder af krimiserialerne Columbo, Quincy og Kojak.

I 25 år har han undervist i kunsten at skrive filmmanuskripter. Det er gået lidt bedre for hans elever end for ham selv med at få manuskripterne gjort til film. Blandt de efterhånden 40.000 der har været til hans kurser, er der folk, der har været involveret i bl.a. film som 'Up', 'Million Dollar Baby', 'Iron Man', 'Lord of the Rings' og film og tv-serier der tilsammen har vundet 32 Oscars (og mere end 100 nomineringer) og 128 Emmy statuetter (og mere end 500 nomineringer).

“Jeg er forfærdelig træt af film om film og selvbevidste filminstruktører, der laver variationer af andre filminstruktørers finurlige film. Historier burde være metaforer om livet og ikke variationer over andre film ”

Robert McKee

historier. Du er ikke fri, og du vil ubevidst efterligne det, som du mener er en god historie. Det er umuligt at slippe udenom. Den eneste måde at frigøre dig fra det på er at mestre den klassiske form så meget, at du kan modellere den i nye retninger. Jeg lærer folk formen, så de kan forstå den og mestre den og arbejde sig så langt væk fra den, som de vil, bare de forstår, hvordan de gør det og hvorfor de gør det. Folk spørger mig meget ofte, om man kan dit og dat, og svaret er altid, at ja, det kan man godt. Du kan gøre hvad du vil. Det eneste spørgsmål en kunstner bør stille til sig selv er 'hvorfor'. Hvis du ved, hvorfor du gør noget, kan du gøre hvad som helst. Hvis du ikke forstår manuskriptskrivning ned til det mindste slag, vil du bare kopiere og variere temaer og teknikker fra dine idoler,” siger Robert McKee

Og så er han næsten ikke til at stoppe igen.

”Folk i avantgarden der påstår, at de er så og så frie i forhold til dem, der dyrker den klassiske metode arbejder med hovedet oppe i røven. Hvis du tror Shakespeare, Tennessee Williams eller Charles Dickens ikke var frie i deres arbejdsform, så tager du fejl. Da modernismen tog over, var det blot en genre. Du kan kalde det for antistruktur. Du arbejder bare med en konvention, der går på at være ukonventionel. Når Lars von Trier laver film, vil han muligvis påstå, at han er fri og de stakkels kommercielle instruktørtrag i Hollywood er bundet til det kommercielle hjul, men han imiterer bare Bunuel, Godard og alle de andre avantgardekunstnere fra 60'erne. Han er ikke avantgarde. Han er retrogarde. Han går tilbage og efterligner sine idoler fra filmskolen. Der har ikke været nogen avantgarde i lang tid. Alle dem der kalder sig det, er tilbage og røve i fortiden. Dogme? Jeg kan huske dogme fra 60'erne. Det var 'Battle of Algiers'. Det kaldte vi cinéma vérité. Jeg er forfærdelig træt af film om film og selvbevidste filminstruktører, der laver variationer af andre filminstruktørers finurlige film. Historier burde være metaforer om livet og ikke variationer over andre film.”

SKUESPILLERE LÆSER IKKE MANUSKRIPTER

Er der geografiske forskelle på filmmanuskripter?

”Der er helt klart forskelle, men det er ikke i formen, det er i indhold. Jeg så en fremragende film fra Sverige med titlen 'Lad den rette komme ind'. Det er en love story, men formen er skandinavisk. Konventionerne fra den genre er alle som en til stede i filmen, men indholdet er helt nyt og deri ligger friskheden og originaliteten. Den ligger meget sjældent i formen. I skandinaver har altid haft et talent for at gøre det dystre underholdende. Tænk på Ibsen og Strindberg. De fleste mennesker bliver fortabt i mørket og vil helst ikke derind. De kan ikke fortælle historier om mørket, men det kan I. Hvad er definitionen på underholdning? Det er, når du sidder i mørket i biografen og er opslugt i to timer, og derfor er en mand som Ingmar Bergman underholdning. To timer forsvinder jo i hans selskab. Jeg skrev engang en afhandling om Bergman og Fellini, for de lavede begge to film om eksistentielle kriser. De forstår begge to livet, men deres film har alligevel meget forskellige udtryk. Jeg konkluderede, at den store forskel på de to var vejret, der hvor de boede!

Hvad betyder det for en skuespiller at have et godt eller et dårligt manuskript?

”Jeg er bange for, at det meget ofte sker, at de fleste skuespillere ikke læser hele manuskriptet, men kun deres egen rolle. Der er naturligvis undtagelser. De hopper simpelthen over de scener, de ikke er med i. De vil vide, hvem der instruerer, for de stoler på instruktører med succes, og så vil de vide, hvordan rollen er. Punktum. Der er dog skuespillere, der ved, at hvis du kan vælge mellem en absolut fascinerende rolle i en rimelig film og en ret god rolle i en fantastisk film, så er det om at vælge sidstnævnte, fordi det giver en lang karriere. Det er Jack Lemmon, Anthony Hopkins, Marlon Brando og den slags, der har haft sans for historien som helhed.”

DEN BESKIDTE HEMMELIGHED

Robert McKee omsætter for små 900.000 kr. på et fire dages kursus med 250 deltagere. Det er ikke fordi kurset er dyrt efter dansk standard, for det koster 3.500 kr. og du får 32 fuldfede lektioner for de penge. Det er mængden der gør det. Midt i

ET STUDIE I MAND OG HISTORIE

Af Jacob Wendt Jensen

Rikke Lyloff er uddannet på Skuespillerskolen ved Odense Teater i 2004, og medvirker blandt andet i indøvende teatersæson i 'De kaldte hende Crazy Daisy' på Baggårdsteatret og 'Sex' på Gasværket. Hun var også taget på kursus hos Robert McKee i New York for at blive klogere på filmmanuskripter og historiefortælling i det hele taget.

”Det var godt at vende tilbage til skolebænken og få serveret viden på et fad, selvom det var en udfordring at sidde stille på en stol i fire dage i træk. Den stakkels krop måtte lide for hjernen.

vores interview ringer telefonen og McKee tager den og siger:

“Hi, how are you. I think we should just go ahead and make that deal...it doesn't matter at this point. I've been over and over it. I don't need it, let's make the deal and make some money and get out of this nonsense.”

Der er ingen skam i at tjene penge, når man er dygtig.

Hvad er hemmeligheden bag at være en god lærer?

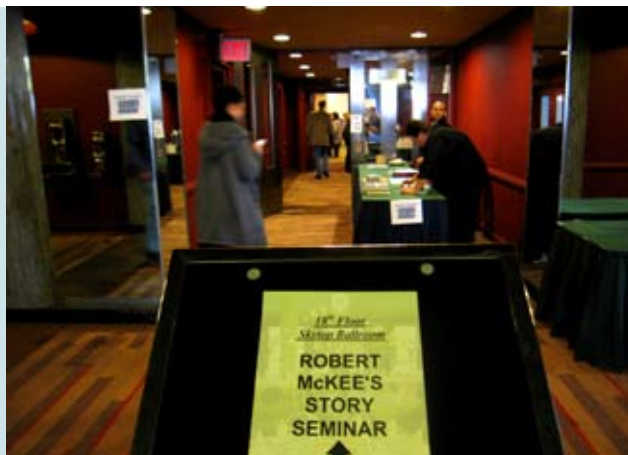
“Jeg har været skuespiller. Det hjælper. Jeg har også instruktør med 60 teaterstykker bag mig. Jeg ser forfatterne, som var de mit cast. Jeg forsøger at give mening til deres stykke, så de får en god oplevelse på premiereaftenen, hvis du kan bruge den metafor til noget.”

Får du noget retur fra eleverne?

“Ja, helt sikkert. Jeg skrev jo min bog efter 12 års kurser, da jeg troede, at jeg havde hørt alle spørgsmål om manuskript-skrivning. Nu havde jeg jo alle svarene, og dem har eleverne hjulpet mig med at finde. Den beskide hemmelighed i branchen er jo, at hvis du har holdt nok kurser, så kan du til sidst skrive bogen. I processen med at give mening til andre mennesker, bliver du selv klogere.”

Hvilken historie er det du selv fortæller ved at undervise i kunsten at skrive manuskripter?

“Jeg fortæller om den heroiske kunstner, der er oppe i mod hele verden og som forsøger at give livet en mening, som vi andre kan lære af. Kunstnere skaber en mening ud af tilværelsen meningsløshed. Historier er værktøj til at leve livet med. Forfatteren brydes med livet, giver sine erfaringer form og gør dem til en historie og gør måske derigennem verden lidt mere civiliseret.” ■

VIL DU VIDE MERE

“Story” får i løbet af de næste år selskab af fire nye bøger om historiefortælling i specifikke genrer som kriminalfilm, komedier, love stories og emnet mesterværker, og derefter vil Robert McKee opdatere “Story”, så den bliver dobbelt så tyk som sine nuværende ellers ret grundige 400 sider. Bogen har været blandt den bedst sælgende procent bøger på www.amazon.com i 12 år i træk uden at gå af mode.

I løbet af foråret lancerer McKee sit nye website www.storylogue.com, hvor der bliver lagt flere kurser online, hvor han går i dybden med stoffet. Samtidig kommer der til at være interviews med en stribe dygtige manuskriptforfattere, skuespillere og instruktører, ligesom McKee-fans kan diskutere i geografiske writer's rooms.

I øjeblikket er vi henvist til at holde os ajour med nye kurser på www.mckeestory.com.

Jeg fik skærpet min måde at læse manuskripter på. For eksempel har jeg fået flere idéer til, hvad jeg kan gøre, hvis jeg står med et manuskript eller en scene, som driller af den ene eller anden grund. Det er klart, jo bedre jeg kender principperne i god historieskrivning, og jo skarpere jeg er til at gennemskue et manuskript, desto bedre bliver jeg til at tjene historien bedst muligt eller fortælle en bedre historie, end der er skrevet. Jeg fik udvidet mit arbejdsprog, og det vil hjælpe mig i kommunikationen med mine instruktører og medspillere. I det hele taget lærte jeg noget om film og manuskripter som enten lå meget langt væk, eller som jeg aldrig havde været nede i detaljerne med på den måde,” siger Rikke Lyloff, og fortsætter:

“Jeg kunne måske have nøjedes med at læse hans bog for teoriens skyld, han formulerer sig klart, forståeligt og under-

holdende. Men Robert McKee og hans undervisning var også i sig selv et studie. Hans foredrag var en forestilling med ham i hovedrollen som den gamle krumryggede hostende arrogante vrede alvidende Gud med den lille sårede dreng indeni. Og vi havde bare at sidde stille og lytte. Det var som om han slog folk i hovedet med sine meninger om film, kunst, politik, mennesker, og måske var det i virkeligheden hans største mission: At provokere folk til at åbne øjnene og tage stilling til den verden, vi lever i. For uden noget på hjerte skulle man måske lade være med at skrive historier. Alt i alt er hans bog og kursus god inspiration og en opmuntring til at tage fat på arbejdet og være grundig”. ■

41 PROCENT I EGNSTEATER-REFUSION

Foto: "69 - en rockteaterkoncert" Holbæk Teater. Foto: Proserum

SÅ ER DEN FAKTISKE REFUSIONSPROCENT I 2010 TIL KOMMUNER, DER DRIVER EGNSTEATRE BLEVET MELDT UD AF KUNSTRÅDET. KOMMUNERNE MODTAGER 41 PROCENT I REFUSION. DET ER BEDRE END DET MINIMUM FOR REFUSIONSPROCENT, DER BLEV MELDT UD I MAJ SIDSTE ÅR FOR 2010, MEN DET ER STADIG ET PÆNT STYKKE FRA DE 50 PROCENT, SOM KOMMUNERNE FIK I REFUSION UNDER DEN TIDLIGERE EGNSTEATERORDNING.

EGNSTEATRENE DRIVES AF KOMMUNERNE, OG STATEN BIDRAGER MED EN SAMLET RAMMEBEVILLING PÅ FINANSLOVEN HVERT ÅR. DET BETYDER, AT REFUSIONEN NU KAN VARIERE FRA ÅR TIL ÅR, AFHÆNGIG AF, OM DER ER BLEVET FLERE ELLER FÆRRE EGNSTEATRE. FOR AFTALER INDGÅET INDEN 1. JANUAR 2008 GÆLDER DER STADIG EN REFUSION PÅ 50 PROCENT, MEN NÅR DISSE AFTALER SKAL FORNYS, VIL DER OGSÅ BLIVE INFØRT EN VARIABEL REFUSION.

BYD FORÅRET VELKOMMEN - NU ER DER IGEN GENERALFORSAMLING, BESTYRELSESVALG OG FEST....

DANSK SKUESPILLERFORBUNDS 106. GENERALFORSAMLING

SØNDAG DEN 25. APRIL 2010 - KL. 11.30 (DØRENE ÅBNES KL. 11.00)

FESTSALEN, ST. KANNIKESTRÆDE 19, 1169 KØBENHAVN K

VI VED, AT DET BLIVER EN FANTASTISK DAG OG GLÆDER OS TIL AT SE JER ALLE!

FORELØBIG DAGSORDEN:

- ☐ VELKOMST OG FÆLLESSANG
- ☐ FORMANDENS BERETNING
- ☐ PRÆSENTATION AF OPSTILLEDE BESTYRELSESKANDIDATER
- ☐ FORELÆGGELSE AF DET REVIDEREDE REGNSKAB
- ☐ GODKENDELSE AF DIV. OVERENSKOMSTER
- ☐ VALG AF BESTYRELSESMEDLEMMER
- ☐ VALG AF REVISORER
- ☐ FASTSÆTTELSE AF KONTINGENT
- ☐ EMNER TIL DEBAT
- ☐ AFSLUTNING OG FÆLLESSANG

.....OG SÅ ER DER FEST

14 DAGE FØR GENERALFORSAMLINGEN MODTAGER ALLE MEDLEMMER MED POSTEN DEN ENDELIGE DAGSORDEN SAMT ANDET MATERIALE TIL GENERALFORSAMLINGEN.

FØLGENDE BESTYRELSESMEDLEMMER ER PÅ VALG OG GENOPSTILLER:

PEDER DAHLGAARD, CHRISTIAN DAMSGAARD, METTE FRANK, RASMUS HAMMERICH, OLE JAKOBSEN, HASSAN PREISLER OG JACOB STAGE

FØLGENDE BESTYRELSESMEDLEMMER ØNSKER IKKE GENVALG:

LARS LIPPERT

FØLGENDE BESTYRELSESMEDLEMMER ØNSKER AT FRATRÆDE:

LARS HUNICHE

FØLGENDE BESTYRELSESMEDLEMMER ER IKKE PÅ VALG:

LAURA BRO, JULIE CARLSEN, LAURA KOLD, JOHANNES MANNOV, INA-MIRIAM ROSENBAUM OG PERNILLE SØRENSEN

VALG AF KRITISKE REVISORER:

FORSLAG TIL GENVALG AF PAUL HÜTTEL OG HOLGER PERFORT

NYE KANDIDATER TIL BESTYRELSEN

STIL OP TIL BESTYRELSEN OG FÅ EN MULIGHED FOR AT DELTAGE I ET MENINGSFULDT ARBEJDE FOR ALLE KOLLEGERNE I BRANCHEN. NYE KANDIDATER TIL VALGENE KAN MELDE SIG FREM TIL 1. APRIL 2010. TILMELDINGEN **SKAL** VÆRE BILAGT EN PERSONLIG PRÆSENTATION PÅ MAX. ½ A4-SIDE OG ET VELLIGNENDE FOTO I HØJ OPLØSNING.

DEN 1. APRIL ER ALLERSIDSTE FRIST, SÅ HVIS DU ALLEREDE NU VED, AT DU STILLER OP, VIL VI BLIVE GLADE FOR AT MODTAGE DIN PRÆSENTATION SÅ TIDLIGT SOM MULIGT.

FORÅRSFESTEN (EFTER GENERALFORSAMLINGEN)

VI HOLDER VORES ÅRLIGE FORÅRSFEST EFTER GENERALFORSAMLINGEN, HVOR DER VIL VÆRE MUSIK OG HYGGE, OG SOM ALTID BLIVE BUDT PÅ DEJLIG MAD, HVORTIL DRIKKEVARER KAN KØBES TIL RIMELIGE PRISER.

VI HÅBER AT DU BLIVER OG FESTER VIDERE MED OS!

TRANSPORT FRA PROVINSEN

VI ER I ØJEBLIKKET VED AT UNDERSØGE MULIGHEDERNE FOR FÆLLES TRANSPORT FRA PROVINSEN TIL GENERALFORSAMLINGEN. HOLD ØJE MED HJEMMESIDEN UNDER 'OM FORBUNDET'/GENERALFORSAMLING', HVOR YDERLIGERE INFORMATION FØLGER HURTIGST MULIGT.

DANSE-DAGE MED NYE INITIATIVER

Foto: Vahid Evazzadeh

DANSEBUSSEN, FEM UDENDØRSSCENER, DANSEBAL I KØBENHAVN OG ÅRHUS OG INTERNATIONALT GÆSTESPIL BLIVER NOGLE AF INGREDIENSERNE I DANSENS DAGE, SOM I ÅR FINDER STED 29. APRIL – 1. MAJ. UNESCO HAR UDRÅBT 29. APRIL TIL AT VÆRE INTERNATIONAL MÆRKEDAG FOR DANS, BL.A. MED DET FORMÅL AT FORENE FOLK I FRED OG VENSKAB GENNEM DET FÆLLE SPROG, SOM DANSEN ER. DAGEN FALDER PÅ FØDSELSDAGEN FOR JEAN-GEORGES NOVERRE (1727-1810), DEN FRANSKE KOREOGRAF, BALLETMESTER OG FORNYER AF DANS.

OGSÅ I ÅR BLIVER DER LAVET EN SÆRLIG "DANSENS DAG-DANS", SOM BLIVER KOREGRAFERET AF STEEN KOERNER. OG SÅ GÆSTER DEN VERDENSBERØMTE DANSER OG KOREOGRAF AKRAM KHAN KØBENHAVN MED SOLOFORESTILLINGEN "GNOSIS". AKRAM KHAN ER INTERNATIONALT ANERKENDT FOR SINE TVÆRKULTURELLE OG TVÆRÆSTETISKE VÆRKER, HVOR HAN MIXER MODERNE VESTLIG DANS MED DEN KLASSISKE INDISKE KATAKH-DANS OG SKABER ET UNIKT VISUELT UDTRYK SOM HAR BJERG TAGET TILSKUERE I HELE VERDEN.

DU KAN LÆSE MERE OM DANSENS DAGE PÅ WWW.DANSENSDAGE.DK.

IND I DSF-BESTYRELSEN OG

HVAD SÅ?

DU FÅR MASSER AF VIDEN, INDFLYDELSE, GODE FAGLIGE DISKUSSIONER OG SJØVT SAMVÆR TIL GENGÆLD FOR DIN ARBEJDSINDSATS I DSF'S BESTYRELSE.

► Har du lyst til at stille op til DSF's bestyrelse på generalforsamlingen den 25. april, men er du i tvivl om, hvad det indebærer at være bestyrelsesmedlem i dit fagforbund? Læs her, hvad der forventes af bestyrelsen, og hvad du får til gengæld for din indsats.

HVAD FÅR DU UD AF DET?

- Du får mulighed for at præge dit forbund og din branche på en række områder. Og ikke mindst vil du opleve glæden ved at gøre en indsats for kollegerne og kollektivet.
- Du får viden om en række områder, der har betydning for din egen og kollegernes hverdag. For blot at nævne nogle af dem: overenskomster og arbejdsvilkår, ophavsret, kulturpolitik og internationale forhold for scenekunstnere.
- Du kommer til at deltage i nogle spændende diskussioner i et livligt, engageret og sjovt forum.
- Ud over de politiske diskussioner og beslutninger, kan du også komme til at løse helt konkrete opgaver for forbundet i f.eks. de udvalg, der interesserer dig.

HVAD FORVENTES DER AF DIG?

- Du møder så vidt muligt op til hovedparten af bestyrelsesmøderne. Der er bestyrelsesmøde ca. 1 gang om måneden. Det ligger som udgangspunkt mandag formiddag. Desuden holdes der to gange om året møde i en weekend.
- Du læser det materiale, der udsendes fra sekretariatet forud for bestyrelsesmøderne. Vi bestræber os på, at materialet er sendt ud 4-5 dage før mødet, og typisk vil du kunne læse det igennem på en halv til en hel time.
- Du behandler de informationer, du får i forbindelse med bestyrelsesmøderne, med fortrolighed og er opmærksom på din egen habilitet i konkrete sager, der diskuteres.
- Hvis du er formand for et udvalg, står du – sammen med en sekretær fra DSF's sekretariat – for at indkalde til løbende udvalgsmøder samt at bære udvalgets forslag og initiativer videre til bestyrelsen.
- Så vidt muligt møder bestyrelsesmedlemmerne op til generalforsamlingen en gang om året.
- Som bestyrelsesmedlem har du en særlig opgave i at holde øjne og ører åbne i forhold til, hvad der rører sig i den del af medlemskredsen, du bevæger dig i, så bestyrelsen altid har en fornemmelse af medlemmernes situation og behov lige nu.

INDKALDELSE AF ANSØGNINGER TIL PRODUKTIONSSTØTTEMIDLERNE

HUSK: TORSDAG DEN 15. APRIL 2010, KL. 12.00 ER SIDSTE FRIST!!

I erkendelse af de mere begrænsede midler, der er til rådighed, ydes der fortrinsvis bidrag til projektudvikling, hvor ansøger ønsker mulighed for at udvikle et givent projekt med mulighed for senere ansøgning hos andre fonde.

Produktionsstøttemidlerne modtager ansøgninger til:

1. Projekter der yder væsentlige og nyskabende bidrag til dansk musik og film.
2. CD, EP, LP, og DVD
3. I særlige tilfælde kan der gives støtte til projektudvikling til andre projekter og formål af almen kulturel karakter, herunder uddannelsesformål.

OBS: Produktionsstøttemidlerne kan kun søges, hvis der er afleveret regnskab for eventuel tidligere modtaget støtte fra disse midler.

På grund af ændringerne i vederlagsordningen er der desværre en nedgang i midlerne. Det vil derfor blive vanskeligere at få et positivt svar på sin ansøgning.

Der **skal** anvendes ansøgningsskema. Skemaet kan rekvireres hos forbundet eller downloades på hjemmesiden www.skuespillerforbundet.dk

Ansøgninger, hvor der ikke er anvendt ansøgningsskema vil **ikke** blive behandlet.

Ansøgningsskemaet udfyldes på maskine eller med meget tydelig håndskrift.

Alle ansøgningsskemaer skal besvares, og konkret ansøgningsbeløb skal påføres.

Projektbeskrivelsen må fylde max. 3 A4-sider, inkl. budget, kort CV og evt. bilag. Ansøgninger, der overskrider dette, vil **ikke** blive behandlet og vil blive returneret.

Ansøgningsskema samt projektbeskrivelse skal fremsendes/afleveres i **5 SAMLEDE SAMMENHÆFTEDE EKSEMPLARER. BILAG KAN IKKE EFTERSENDES.**

Videoeer, cd'er m.m. må **ikke** vedlægges som bilag.

Ansøgningen sendes eller afleveres til:
Dansk Skuespillerforbund, Skt. Knuds Vej 26, 1903 Frederiksberg C, og skal være forbundet i hænde/afleveret senest:

TORSDAG DEN 15. APRIL 2010, KL. 12.00!

Ansøgningen bliver behandlet i Produktionsstøtteudvalget og efterfølgende i bestyrelsen. Behandlingstiden er på ca. 8 – 10 uger, hvilket vil sige svar tidligst lige inden sommerferien 2010.

STUDIETUR: TEATERFESTIVAL I AVIGNON

Har du lyst til at deltage i DSF's studietur, som i år går til sommerens teaterfestival i Avignon, så sæt allerede nu kryds i kalenderen.

Dette års associerede kunstneriske gæster er den franske forfatter Olivier Cadiot og den tyske instruktør Christoffer Marthaler. Tjek evt. festivalens hjemmeside: <http://www.festival-avignon.com>.

Festivalens fulde program bliver først tilgængeligt i marts, så derfor er datoer samt program for turen ikke endeligt planlagt. Vi regner dog allerede nu med, at det bliver en 4-dages tur formentlig omkring weekenden den 22.-26. juli.

Nærmere oplysninger om program samt tilmelding følger i næste nummer af Sceneliv.

Kursusudvalget

GLADE LEGATMODTAGERE

Der blev kvitteret med sang, dans og beretninger om spændende scenekunst-projekter, da 13 medlemmer den 23. februar hver modtog 40.000 kr. i legat fra DSF. Pengene skal bl.a. bruges til efteruddannelse og fordybelse i konkrete udviklingsprojekter for de enkelte kunstnere.

Og der var glæde hos modtagerne og de kolleger, der var mødt frem for at lykønske. Flere af modtagerne bød på smagsprøver på den kunst, som de brænder for.

Legatmodtagerne er:

Skuespillerne **Henning Sprogøe**, **Dar Salim** og **Albert Bendix**.

Musicalperformerne **Line Østergaard Jeppesen**, **Lise Nees** og **Max-Emil Nissen**.

Operasangerne **Nina Pavlovski**, **Per Høyer** og **Kristine Becker Lund**.

Danserne **Vigdis Olsen** og **Marie Topp**.

Koreograferne **Nønne Maj Svanholm** og **Anders Christiansen**.

Tillykke til alle!

I februar-nummeret af Sceneliv fortalte vi mere om legatmodtagerene og de projekter, som pengene skal bruges til.

TEATERSPORT "GONE"

OPERA-IMPRO TRÆNER NÆRVÆR OG PARATHED – OG IKKE MINDST MOD. EN RÆKKE DSF-MEDLEMMER VAR MED, DA MANDEN BAG DET SVENSKKE ENSEMBLE "OPERA-IMPROVISATÖRERNA" FOR FØRSTE GANG HOLDT ET KURSUS I DANMARK.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Det er ikke særlig nemt, må de to kvindelige opera-sangere hurtigt sande. At stå ved et fiktivt samleband og lave monotone bevægelser med armene, mens man synger en duet for to kvinder, der elsker den samme mand – og altså selv skal finde på både tekst, handling og melodi.

Pianisten Gregor Bergman har sat en improvisation i gang, og hvor historien ender, er der ingen, der ved. Det er helt op til de to sangere. Stor er overraskelsen og latterbrølet fra de andre deltagere i kurset, da det til slut ret overraskende viser sig, at det alligevel slet ikke var den samme mand, de to var forelskede i.

I det hele taget bliver der grinet rigtig meget under det to dage lange kursus i opera-improvisation i DSF's teatersal på Skt. Knudsvej en weekend i slutningen af januar. Og den løsslupne stemning er ret naturlig på en kursusdag, hvor scenarierne for sangen når vidt omkring, lige fra stor dramatik i en russisk kirke ved påsketid og til en dyrehandel med syngende aber, hunde og slanger.

"Det er teatersport gone opera", siger initiativtageren operasanger Christian Damsgaard, der har arrangeret kurset i samarbejde med DSF's operaudvalg.

"Det er en disciplin på samme måde som teatersport, der er ikke noget tekstligt eller musikalsk forlæg, publikum afgør, hvad der skal ske undervejs inden for nogle bestemte regler og skabeloner. Opera-impro er noget, som vi kun har snuset meget lidt til i Danmark, og formålet med kurset her er at give folk en lille smagsprøve," fortæller Christian Damsgaard.

MAN TØR MERE

Lederen af kurset, den svenske pianist Gregor Bergman har i tre år været leder af ensemblet "Operaimprovisatörerna", som optræder med improviseret opera. Han siger, at selv om man

ikke vil skabe egentlige forestillinger med opera-impro, så kan alle sangere blive bedre af at arbejde med improvisation og at opbygge universer og finde på tekst og musik ud fra nogle få stikord.

"Det giver sangeren en bedre kontakt til sin kreativitet og en større trykthed som scene-artist. Og det er vigtigt at kunne lege og improvisere inden for opera, fordi det er en kunstart, hvor der er meget fokus på de tekniske præstationer," siger han og tilføjer, at improvisationen også medvirker til at fjerne hierarkier og præstationsangst.

"Sangere, der improviserer, bliver mindre bange for at lave fejl. De tør mere og får det lidt ligesom katten: de ved, at de lander på alle fire. Og så har de også en bevidsthed om, at de fantastiske øjeblikke på scenen ofte opstår, når man går lidt uden for rammen."

Også operasanger på Det Kgl. Teater Lise-Lotte Nielsen mener, at improvisation kan bruges i mange sammenhænge.

"Jeg har altid lavet en masse alternative jobs, både gade-opera og rigtig meget underholdning. Så jeg er vant til at have antennerne ude, være parat og at klare mig, uanset hvad der sker blandt publikum. Jeg er her på kurset for at sætte mig lidt ind i de regler, der er, hvis man vil dyrke det som en disciplin. Jeg synes altid, man kan lære nyt og mere. Og så er det jo leg, og det er skønt," siger hun og tilføjer:

"Vi har brug for at improvisere hele tiden i vores dagligdag. En instruktør kan komme og sige, giv mig dit bud på det her. Og så er det godt at have modet til i hvert fald at give et bud, selv om det så kan være for meget eller for lidt. Man improviserer også i forhold til de andre sangere, fordi man jo ikke altid synger med det samme hold. I går sang jeg f.eks. med nogle andre sangere, end jeg plejer, i "Tryllefløjten", fordi der var sygdom."

OPERA,,

Der er stort engagement fra de 14 deltagere i kurset, og stort set alle får afprøvet deres opfindsomhed. Og som Christian Damsgaard siger: "Det er ok at gå ind, gøre sig totalt til grin, at alting går i stå og ingenting fungerer. Det er en del af processen, at det nogle gange er sådan."

Ud over at lade en række sangere, pianister og instruktører snuse til disciplinen opera-improvisation, er Christian Damsgaards mål med kurset også at undersøge, om der er interesse for at etablere et egentligt ensemble i Danmark.

"Det tror jeg, der er. Der er i hvert fald fuld gang i udveksling af kontakter og ideer imellem deltagerne her på kurset, så jeg tror bestemt ikke, at det er det sidste, vi får at høre til opera-impro," siger han. ■

OPERAIMPROVISATÖRERNA

Blev dannet i 2007 af pianist og kunstnerisk leder Gregor Bergman. Består ud over ham også af otte sangere.

Formålet med ensemblet er at lokke publikum ind til en anderledes form for opera.

Optræder både mindre og mere uformelle steder, som f.eks. klubber og skoler, og på de etablerede teaterscener. Har også udført live-improvisationer i radioen.

Læs mere på www.operaimprovisatorerna.se

SUCCES HAR MANGE ANSIGTER

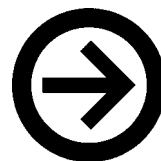
SUCCES ER EN MANGESIDET STØRRELSE, SOM IKKE SÅDAN LIGE LADER SIG DEFINERE. DET ER FORSKELLIGT FRA PERSON TIL PERSON. DANSK SKUESPILLERFORBUNDS MEDLEMMER VISER DA OGSÅ EN BRANCHE, HVOR SUCCES HAR MANGE ANSIGTER. REDAKTIONEN FORTÆLLER DE DERES FAGLIGE SUCCES-HISTORIER FRA FORSKELLIGE HJØRNER AF VORES FAG.

DET SKAL VÆRE LIDT PÅ LIV OG DØD

PETER SELIGMANN HAR LEVET SIN DRØM SOM SKUESPILLER UD SOM BØRNETEATERMAND MED TEATER2TUSIND FRA SVENDBORG. ET LILLE KOMPAGNI MED TÆT KONTAKT TIL BØRNENE I SALEN OG EN ENGAGERET TUSINDKUNSTNER DER BÅDE SKRIVER, INSTRUERER OG SPILLER.

Af Jacob Wendt Jensen

PERSON OG KAN LIGGE LANGT FRA DEN MÅLESTOK, SOM F.EKS. PRESSEN ANVENDER. ET KIG RUNDT BLANDT
EN AF SCENELIV HAR UDVALGT EN STRIBE MEDLEMMER MED ET VIDT FORSKELLIGT ARBEJDSLIV. I EN RÆKKE INTERVIEWS

■ "I løbet af dette år har Teater2tusind 10 års jubilæum, og inden da har Peter Seligmann selv rundet de 60 år den 2. april. Allerede som ung skolelærer blev han interesseret i teater, og i 70'erne og 80'erne var han en af drivkræfterne på Baggårdteatret i Svendborg. I det nye årtusinde har han valgt at satse på det turnerende børneteater med stor vægt på rejser til udlandet.

Peter Seligmann er ikke uddannet skuespiller, men han er beviset på, at man som selvlært kan nå langt med talent og initiativ. Da han gik på Skårup Seminarium udenfor Svendborg, manglede der en vicevært i Harold Pinters "Vicevårten", der skulle opføres på Baggårdteatret, og siden har blæksprutten Seligmann ikke set sig tilbage eller tænkt særlig meget på skolelærergerningen.

GRUPPETEATER MED STORT G

"Teatergerningen lå i forlængelse af den pædagogik, som vi gik og fedtede med på seminariet. Vi ville gerne sige noget vigtigt, så vi fokuserede meget på indholdet af stykkerne. Vi skrev og opførte blandt andet et stykke om fremmedarbejdere, der tog fra Danmark til Sverige, og der var altid debat bagefter. Den fik ikke for lidt, og vi var ræverøde," forklarer Peter Seligmann, der blev ansat som militærnægter på Baggårdteatret, mens han hævdede SU.

Den var nok ikke gået i dag. Året efter fik teatret 67.000 kr., i støtte fra det offentlige og en bil i tilgift, og så blev der ansat otte medarbejdere. Muligheden for at hæve understøttelse indimellem og den billige husleje i de kollektiver, folk boede i, var medvirkende til at teatret løb rundt.

"Vi spillede både i Rottefælden i Svendborg hver onsdag og hver lørdag – og turnerede samtidig hele tiden. Vi rykkede ret godt, og år for år blev vi mere etablerede," siger Peter Seligmann.

Det var gruppeteater med stort "G", og alle indtægter gik i fælleskassen. Comedievognen, Banden og Artibus var nogle af kollegerne.

VIL SELV BESTEMME

Efter nogle år hvor Baggårdteatret i slutningen af 90'erne blev en del af Odense Teater som deres børne- og ungdomsscene, skulle der ifølge Seligmann ske noget nyt. Det er svært at forny det, som man selv har været med til at skabe.

"Jeg har altid selv været mest fascineret af små forestillinger med en tæt kontakt til publikum, hvor du går i dialog med børnene og på en måde er afhængig af dem. Derfor lavede jeg et lillebitte teater, hvor jeg kunne have fingrene med i det hele. Jeg kan godt li' at hitte på idéerne til stykkerne, være med til at skrive dem og udvikle dem fra bunden, på nær at instruere og lave scenografi. Jeg søgte penge til sæsonen år 2000 og fik dem – bare nok til at det lige løb rundt," siger Peter Seligmann, og fortsætter:

"En anden grund til at jeg gerne ville væk fra Baggårdteatret var bureaukratiet, der var ret stort, selv om vi kun var 10-12 ansatte. Der var udvalg og møder, og jeg havde sådan en lyst til at tingene var maksimalt afbureaukratiseret, så man kunne koncentrere sig mest muligt om teaterdelen. Arbejde, hvor der ikke er så langt fra tanke til handling, er vigtigt for mig, ligesom det er at kunne bestemme mest muligt selv."

ÅBNE TEATERSTYKKER

Peter Seligmann kom hurtigt i gang med "Klods Hans", som han stadig spiller af og til.

"Det var vidunderligt. Og det er stadig et fantastisk privilegium at have sit eget teater. Jeg kan bestemme alt selv, og jeg kan gå og mærke efter, hvad der rører sig og derefter sætte projekterne på skinner. Teatret er ikke så politisk, som det var i 70'erne med "No Future" om husbesættelser og Brecht og Dario Fo, men der er stadig holdninger i det, vi spiller. I "Klods Hans" bruger vi den originale tekst og har så digtet en del til, der er inspireret af mig selv og mit liv med min bror og det faktum, at vi havde en autoritær far," fortæller Peter Seligmann, der vægter dialogen med børnene højt.

"Jeg bygger altid mine stykker op, så der er flere veje at gå, alt efter hvordan de reagerer undervejs. Det er klart, at jeg har arrangeret historien, så det i ni ud af ti tilfælde går den vej, jeg helst vil. Men den ene gang ud af ti, hvor det ikke gør, skal jeg være parat til at gå med publikum. Der er tale om nogle kortere åbne forløb i en fastere ramme. Et teaterstykke der flipper formålsløst i alle mulige retninger, har ingen værdi.

Men børnene skal have fornemmelsen af, at det kunne være gået alle mulige forskellige veje."

Peter Seligmann har lært at vælge de børn, der gerne vil deltage i forestillingen, ud fra den måde, de hilser på ham på vej ind i salen, hvor han giver hånd til alle.

DET SKAL KOSTE NOGET

Han åbner og lukker døren til stykket mange gange undervejs, og i det nye "Morfars Paradis" kommer et af børnene til at træde endnu mere ind i stykket end sædvanligt.

"Morfars paradiset" handler om tilgivelse og straf, og historien handler om min egen morfar. Jeg spiller morfaren, og så har jeg udviklet det frie koncept lidt videre, for en af drengene blandt publikum kommer til at spille mig som lille i dele af stykket. Jeg hvisker ham nogle hemmeligheder i øret, og senere kommer han op på scenen, hvor jeg er en sur morfar, fordi han har brækket en podet pæregren på et valnøddetræ. Det er min egen historie. Vi kender alle den situation fra vi er små, hvor man går og er lidt bange, indtil forældrene kommer hjem, fordi man har slået noget i stykker. Der er noget på spil, og det kræver en del af barnet på scenen at gå med i det."

"Et af dogmerne for mit lille teater er, at hvis det koster noget for mig, og jeg gør mig sårbar, så kvitterer børnene med deres egen interesse. Det skal være lidt på liv og død. Det er jo også en form for politisk stillingtagen at tage hinanden alvorligt, og at det hele ikke bare er ren fis og ballade på scenen. Publikum skal have følelsen af, at det her må ikke gå galt, de skal sidde på kanten af stolen, og det skal gibe i dem for at hjælpe dem på scenen frem mod en løsning. Hvis man kan slippe af sted med at få børn, der til daglig er nogle vilde bavianer, derud, er man nået langt.

NY UDFORDRING HVER GANG

Et af Seligmanns succeskriterier er også at hver ny forestilling på mindst ét væsentligt punkt skal byde på noget nyt for ham selv.

"Arbejdet må ikke blive for trygt. Jeg skal ud, hvor der er tynd is hver gang. I begyndelsen af teatrets liv var det dog ved at gå galt, for vi ville spille et stykke på en pyramidescene midt i lokalet, der næsten var 100 procent improviseret. En uge før premieren aflyste jeg, og det var en stor lettelse. Jeg spurgte de to andre skuespillere, om de ville lave "Lille Claus & Store Claus" i stedet for, og vi lavede den på en måned, hvor vi arbejdede dag og nat. Det er blevet en af vores store succeser gennem tiden, og vi reddede den pågældende sæson så nogenlunde økonomisk. Man skal følge sine egne kvalitetskriterier og sin mavefornemmelse, uanset hvad det koster," siger Peter Seligmann.

De første fem år kørte teatret af sig selv. Men de senere år er der brugt mere knofedt i marketingsafdelingen, og Seligmann har ansat en person på deltid til at ordne meget af det praktiske.

"Jeg er notorisk kendt for at få mange idéer og de kommer ofte til at kræve meget mere arbejde, end vi som lille teater er gearet til. Samtidig er mange arbejdsgange blevet bureaukratiseret under den nuværende regering, og der er større konkurrence i vores niche, end der var tidligere. Sammenlagt førte det til, at jeg gik ned med stress og måtte aflyse alt i seks måneder. Det går jeg og passer på ikke sker igen. ■

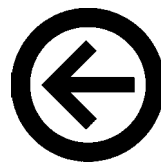
DET HUNGRENDE BÆST. Foto: Lone Ewald og Hans Hjorth-Hansen

REPERTOIRE 2010

I øjeblikket består Peter Seligmanns repertoire af følgende stykker, som han sammenlagt spiller rundt regnet 100 gange om året i ind- og udland:

- Bukseknappen
- Det hungrende bæst
- Klods Hans
- Lille Claus & Store Claus
- Morfars Paradis
- Tage Tyknakke
- Ødipus

Læs mere på www.teater2tusind.dk

BUKSEKNAPPEN. Foto: Jonna Keldsen og Ida Valsted Prag

LILLE CLAUS OG STORE CLAUS. Foto: Palle Berg

REJSE ER EN DEL AF TEATRET OG MIT LIV

Rejser og teaterforestillinger i andre lande er en integreret del af Peter Seligmanns succeskriterie for Teater2tusind. Hans første succes "Tage Tyknakke" har spillet både i Spanien og Mexico – vel at mærke på spansk. Seligmann har sprogøre, så han er ikke bleg for at oversætte forestillinger til både spansk, tysk eller engelsk, hvis det kan give et job og en sjov oplevelse.

"Mange af mine idéer kommer fra udlandsturene. Det gælder to forestillinger om Grønland og en historie om en mexicansk tjenestepige. Typisk får du rejsen og opholdet betalt, og der er ikke det store overskud i det. Men hvis jeg føler, det er vigtigt og et godt projekt at spille i Mexico og lave workshops derovre, så tager jeg af sted. Der er ikke meget betaling for det terpearbejde, det er at indøve forestillingen på et andet sprog, men jeg skal leve et teaterliv med nogle oplevelser, og jeg skal ikke være rig. Min kone er ofte min medspiller, og min datter på 14 år vil nu på efterskole og lære sprog, fordi hun har været med ude at rejse. Når vi er i et land, så rejser vi lidt i landet bagefter. Rejselivet er en nødvendig og integreret del af teatret og mit liv," siger Seligmann.

Han har været både i Argentina, Zambia, USA, Tyskland, Schweiz og Østrig med sit børneteater.

I DAGLIGSPROGET BENYTTER VI MED STOR IVER ORD FRA TEATERVERDENEN. TEATERET GIVER OS NEMLIG EN OVERSKUELIG MODEL TIL AT FORSTÅ VORES KOMPLEKSE LIV. VI NEDKOGER VORES LIV TIL ET TEATERSTYKKE, FREMHÆVER SPROGFORSKER.

Af Peter Borberg og Thorsten Asbjørn Lauritsen. Illustration: Sara Houmann Mortensen

■ Livet er ét stort rollespil. Vi indtager manderoller, kvinderoller og kønsroller. Nogle gange fremstår vi ikke præcis som dem, vi er – vi bærer en maske. Og ministeren, der den ene dag står badet i rampelyset, må den næste dag finde sig i et sceneskifte.

Det vrirler med sproglige udtryk hentet fra teateret i dagligsproget. Men teatersproget er mere end blot bevidstløse ord, der kommer ud af vores mund. Teateret rummer ganske enkelt et sprog, der kan give os struktur og ramme omkring det liv, vi ellers kan have svært ved at forstå.

"I sprogforskningen findes der en retning der kaldes kognitiv lingvistik. Ifølge den tænker vi i metaforer – i billeder – når vi skal forstå noget komplekst og u håndgribeligt. Når vi i særlig grad bruger metaforer hentet fra teateret, er det fordi vi her har en struktureret model for at forstå vores komplekse liv og eksistens," siger Sune Vork Steffensen, der til daglig indtager rollen som forsker på Syddansk Universitet. Han begår sig som ph.d. og adjunkt i sprogvidenskab på Institut for Sprog og Kommunikation.

At teatret er særlig velegnet som forståelsesramme til vores liv skyldes ifølge Sune Vork Steffensen særligt to forhold.

"Helt grundlæggende giver det os en overskuelighed at opfatte vores liv som et teaterstykke, hvor der er en start, et plot og en slutning. Vi har nemlig, hvad forskerne kalder en litterær bevidsthed," siger sprogforskeren og kaster yderligere lys over fænomenet:

"Mens virkeligheden kan forekomme kompleks og uoverskuelig – for eksempel forholdet mellem en mor og hendes søn – så evner teaterstykket at koge kompleksiteten ned til en to timers seance. Den ramme overfører vi til vores eget liv," forklarer han og tager fat i det andet afgørende forhold:

"Livet forstår vi som roller. Tag for eksempel manderollen eller kvinderollen. Når vi tyr til disse, er det for at sætte en afgrænset model op for, hvad der er mand og kvinde. Livet er for vanskeligt at håndtere, hvis vi som mænd er kastet ud i ingenting. Her benytter vi manderollen som en konstruktion, der skaber en struktur om det at være mand. På godt og ondt, for vi opnår strukturen ved at give afkald på muligheder: Når rollen fortæller os, hvad vi er, siger den samtidig, hvad vi derfor ikke 'må'."

SPORT, KRIG OG TEATER

Ikke kun teatret er leveringsdygtigt i metaforer til hverdagssproget. Også sports- og krigsmetaforikken spiller med. En sprogforsker havner så let som ingenting i verbal ordkrig. En irriterende nabo står for skud, og det hele kan ende i krig hen over hækken. Med en taber og en vinder.

"Både sportens og militærets sprog formår ligesom teateret at give os anvendelige billeder til at begribe virkeligheden. Men når vi bruger disse metaforer, er det ofte en mere simplificeret struktur af virkeligheden, som vi søger. Både i krig og sport er det sort/hvidt, os mod dem. I skuespillet er virkeligheden ofte mere kompleks. Den velbeskrevne skurk rummer også sympatiske træk, og det gode teaterstykke giver plads til refleksion og udvikling," siger Sune Vork Steffensen.

Han slår ned på et ægteskabeligt skænderi, som et dagligdags eksempel på, hvordan vi uden at tænke over det, kan bevæge os fra simpel krigsførelse til et komplekst teaterdrama.

"En sur ægtemand kan nemt forfalde til vredesudbruddet "Din store idiot", mens konen står tilbage med en stærk følelse af krig på de indre linjer. Når den første uforsonlige sort/hvide vrede har fortaget sig, kan der ske en udvikling, hvor reflek-

sionen kaster nyt lys over skænderiet. Måske indrømmer manden: "Vi fastholder nok bare hinanden i nogle uheldige roller i tiden", hvorefter konen smider den hårde maske. Dermed ender de på teaterscenen, hvor der er plads til flere nuancer og til udvikling af rollerne og af ægteskabet," forklarer Sune Vork Steffensen.

Mens vi i det daglige hele tiden sætter livet i rammer i et skønsomt mix mellem at være på scenen, indtage rollen, smide masken, erobre nyt terræn og vinde store sejre, så understreger den fynske sprogforsker, at vi ikke blot kan hente metaforer fra alle mulige sammenhænge.

"Det er nok de færreste, der ser livet som en softicemaskine. Selv om billedet kan understrege livets bløde sider, så er den ikke velegnet som metafor," griner Sune Vork Steffensen og lader tæppet gå for en afsluttende replik:

"Livet er ikke noget skuespil, men vi holder os alle til vort eget livs manuskript i livets store drama." ■

LIVET ER ET ROLLESPIL

I 1908 introducerede Georg Simmel begrebet 'rolle' i sociologien. Frem til slutningen af 1970'erne var rolle-forskningen udbredt blandt sociologer. Menneskets handlinger og interaktioner i en social sammenhæng udspiller sig som roller. For eksempel studerer man rollen læge, sygeplejerske, lærer, rig, fattig, hustru, ægteemand.

Udfordringen for rolle-forskningen har været at adskille selve "rollen" fra personen og dennes adfærd.

A photograph of three people in profile, looking towards the right. On the left is a woman with long, wavy blonde hair wearing a red top with white polka dots. In the center is a man with short dark hair wearing a black jacket. On the right is a man with short dark hair wearing a dark red button-down shirt. They are standing against a plain, light-colored background. A semi-transparent dark red rectangular box is overlaid on the lower half of the image, containing white text.

INTERNATIONAL UDVEKSLING

KUNSTRÅDET HAR FORELØBIGT AFSAT SEKS MILLIONER KRONER OVER DE NÆSTE PAR ÅR TIL DIVA-ORDNINGEN, DER HAR TIL FORMÅL AT STYRKE UDVEKSLINGEN MELLEM DANSK OG UDENLANDSK KUNSTLIV. I ÅR ER DER GIVET TILSKUD TIL 20 GÆSTEOPHOLD I DANMARK FOR UDENLANDSKE KUNSTNERE. BLANDT DE 20 VÆRTER ER BØRNETEATRET TEATER HUND, DER VIA ET TILSKUD PÅ 129.500 KRONER SKAL HUSE KOREOGRAF OG INSTRUKTØR NANCY SPANIER OG SKUESPILLER/SANGER OG PERFORMANCE-COACH PAUL OERTEL, BEGGE AMERIKANERE OG NU BOSAT I FRANKRIG.

NEMMERE AT KASTE SIG UD I DET UKENDTE

TEATER HUND HAR INVITERET TO ERFARNE AMERIKANERE TIL AT "RYSTE POSEN" I DERES NÆSTE PRODUKTION. DET GIVER ET KÆMPE OVERSKUD TIL AT UDFORSKE SCENEKUNSTEN. KUNSTRÅDETS DIVA-ORDNING GØR DET MULIGT.

Af Johan Seidenfaden Foto: Jesper Sø Olander/trak2r

Der øves på Forsøgsstationen i København. Et stykke dramatisk, klassisk musik vækker noget i de tre skuespillere. Langsomt – og til deres egen forundring – begynder deres kroppe at bevæge sig rytmisk, hakkende til musikken. De kigger overraskede på hinanden, mens bevægelserne tager til i intensitet, og til sidst står intet stille på de tre kroppe. En begynder at grine. Vi er på sketch-stadiet, og der eksperimenteres - udtrykket skal findes, og holder ideen overhovedet?

Ud på gulvet træder en ældre amerikansk herre. "Let me try and do this with you," siger han, og musikken starter forfra. Han præsenterer en anden form for bevægelse. Noget fugleagtigt, barokt, der sammen med musikken giver et helt andet udtryk. Han går helt tæt på en af skuespillerne og "smitter" ham med sit udtryk. De kigger hinanden lige ind i øjnene, og tager fugledansen helt ud. Indtil én igen griner, og øvelsen er slut.

"Tak for i dag," slutter kunstnerisk leder på Teater Hund, Methe Bendix, fra sit bord, hvor hun har siddet og iagttaget. Det er hende, der har inviteret Paul Oertel, som amerikaneren hedder, og hans private og kunstneriske makker Nancy Spanier til Danmark. De har noget, som Methe gerne vil have.

"Når Paul og Nancy er med, kan forestillingen blive det, den helst skal være, nemlig et resultat af en både professionel og personlig søgen," siger Methe Bendix, da det sidste "ses i morgen" har lydt, og prøverummet står tomt. Hun uddyber:

"Teater bliver sgu kun interessant og vedkommende, hvis det er interessant og vedkommende for dem, der står på scenen. Ikke kun emnet, men at de på et helt personligt plan selv er i gang med en eller anden "quest". At det er en undersøgelse."

FLERE SKULLE HAVE CHANCEN

Ifølge Methe kan Paul og Nancy noget ganske særligt. Noget med at få folk til at udtrykke sig som dem, de er.

"Jeg har hele tiden haft det ønske, at flere skulle have lov at møde Paul og Nancy. Jeg har været til workshop med dem i Frankrig mange gange, men sidste år havde jeg nogle skuespillere med fra den mere "etablerede" teaterverden, og da jeg kunne fornemme, hvordan de labbede det i sig, tænkte jeg: "Okay, nu skal flere have chancen".

Og så var det, at hun læste om Kunstrådets DIVA-ordning, der har som erklæret formål, at: "præsentere de udenlandske kunstnere for de danske kunstnere og den danske kunstscene og få dem til at bidrage aktivt til udviklingen af den." Og Methe Bendix mener faktisk, at der sker noget andet, når udlændinge træder ind i rummet.

"Vi kender jo alle sammen hinanden her i Danmark – mere eller mindre. Der er en særlig nysgerrighed, når der kommer folk fra udlandet, som får skuespillerne til at åbne sig og sige: "Jamen, så lad os da bare prøve". Det er nemmere at kaste sig ud i det ukendte, når der står nogen fra et andet land og en anden baggrund og beder én om det." ■

“ Gæsterne får 10.000 per person per måned, og det er jo ikke meget, så der skal andre penge ind. Samtidig kan man heller ikke tillade sig at tage den hyre hos de danske teatre, som de plejer at tage, fordi det jo skal være et tilbud, at de er her. ”

Methe Bendix

INSPIRATION - THE AMERICAN WAY

ÆGTEPARRET PAUL OERTEL OG NANCY SPANIER NYDER DEN SÆRLIGE "MENNESKELIGHED", DE FINDER I DANSK TEATERVERDEN - OG HÅBER AT DANSKE TEATERFOLK FORSTÅR, AT DER IKKE ER "MANGE STEDER PÅ PLANETEN, DER TILBYDER DISSE MULIGHEDER".

Det er et erfarent par, der sidder foran scenelamperne og venter på spørgsmål. De har undervist på amerikanske universiteter og har et CV, der gør én forpustet. Siden 1972 har de dannet undervisningspar fra deres base i Frankrig og har blandt andet været i Danmark flere gange for at undervise.

Adspurgt, hvad de selv mener, de kan bidrage med i en dansk sammenhæng, lyder svaret fra Paul Oertel:

"Der er ting, vi kan levere, som kommer fra en anden kultur end den danske. For eksempel: Jeg er fra Californien og der er en tradition for at skabe ting i nuet uden referencer, at finde energien i øjeblikket, den spontane kunst. Hvis man sætter det sammen med en dansk tradition for det konkrete, grounded, at det skal give mening hele tiden og skal kunne forstås, får man et vidunderligt mix. Methe og jeg griner af det hele tiden," forklarer han smilende.

Sanger, skuespiller og performance-coach Paul Oertel og danser, koreograf og instruktør Nancy Spanier ser i dag sig selv som "kreative jordemødre".

"Vi kan hjælpe den individuelle kunstner til at tro på sin egen måde at gøre tingene på. Så hun bliver stærk nok. Det er en meget amerikansk ting – noget af det positive amerikanske – at tro på sin egen stemme. Historisk har vi gjort sådan i USA, og det er ikke altid gået godt, men det bringer vi med os," forklarer Paul Oertel.

SKRÆK FOR AT TRÆDE FREM

Og de er klar over, at den meget konkurrencebetonede tilgang i nogen grad kan stå i kontrast til en dansk tænkning. Nancy Spanier husker tilbage til 1970'erne, da de kom til Danmark for første gang. Dengang brugte man slet ikke ordet "audition", fordi det indbefattede en form for konkurrence.

"Vi var her for at undervise, og jeg sagde: 'Ok, så vil jeg gerne se tre her ude på gulvet!'", og ingen havde lyst til at træde frem. Eller hvis jeg sagde: 'Ja! Det var smukt, det du gjorde dér. Kan du vise de andre det?'. Personen blev skrækslagen, for man ville ikke vise, at man var bedre end de andre," husker Nancy.

Hun understreger, at det var en oplevelse fra dengang, og at hun tror, tingene har ændret sig meget siden. Men at hjælpe skuespillere og instruktører til at turde stole på deres egne ideer og træde frem og tage styring er stadig et fokuspunkt for de to amerikanere, når de arbejder i Danmark. Paul Oertel forklarer:

**“
Det kunne ikke have ladet sig gøre, at være i Danmark på denne måde uden DIVA. Vi har været her før - undervist på en af skolerne eller som konsulent på et bestemt stykke – men aldrig så ekstensivt som denne gang, hvor vi kan komme og arbejde med flere teatre, lave workshops og involvere os i en masse uden at et bestemt teater skal sørge for al funding. DIVA er en fantastisk berigelse. Vi har ikke oplevet noget lignende i andre lande.”**

Paul Oertel

"Oplyst enevælde har en berettigelse i kunstverdenen, hvis det sker med kærlighed og respekt. Så det bliver et spørgsmål om at mixe individualisme med en form for kærlighed til fællesskabet. At finde den balance er noget, vi har arbejdet meget med."

SKRU OP FOR VARMEN

De to har siden deres første besøg i Danmark været dybt imponerede over alle de faciliteter, der er til rådighed for teatrene, og omfanget af statslig kunststøtte.

"Det taler vi meget om. Og hvordan vi har kæmpet i USA i vores ungdom. Så vi siger til danske skuespillere: 'Spild det ikke! Hvis bare I vidste, hvilke muligheder I har her'. Bare det der med at kunne skrue op for varmen, når det passer én. Det er ikke mange steder på planeten, der tilbyder disse muligheder," siger Paul Oertel og fortsætter:

"Der er så meget konkurrence i USA, at hvis man vil opnå noget, skal man virkelig larme sig igennem. Man kan ikke slappe af. Det er noget af det, der er så smukt ved at være her. Tingenes afslappethed. At det er muligt ind i mellem bare at læne sig tilbage og slappe af i sit arbejde. Det gør det hele meget mere menneskeligt. Der er så menneskeligt her i København." ■

Man kan møde de to til en åben workshop under Statens Teaterskoles Efteruddannelse fra 22. til 26. marts.

DIVA-ORDNINGEN

- Statens Kunstråd afholder udgifter til rejse og bolig og kunstnerne modtager et månedligt honorar på 10.000 kr. Værterne modtager månedligt 5000 kroner til dækning af de administrative udgifter.
- Den udenlandske kunstner forpligter sig til at indgå i et aktivt og åbent samarbejde med det danske kunstliv i form af fælles forestillinger, koncerter, udstillinger, workshop, afholdelse af master-classes, foredrag eller lignende.

PAUL OG NANCY'S PROGRAM

- Paul Oertel og Nancy Spanier er i Danmark fra 9. januar til 17. april 2010.
- I den tid skal de blandt andet være medudviklere på Teater Hunds forestilling 'Tro, Håb og Magi' og afholde workshops med Teater Patrasket og Teater Får302.
- De afholder også en åben workshop under Statens Teaterskole Efteruddannelse fra 22. til 26. marts.

FORESTILLINGEN: TRO, HÅB OG MAGI

- Kort beskrivelse: Der er nogen, der tror på noget. Og der er nogen, der ikke tror på noget. En forestilling om tre små spørgende mennesker i et stort univers. En billedrig kavalkade om tro på mange måder, hvor der stilles ind på alle de magiske muligheder, livet er fuldt af.
- Skuespillere: Katharina Kamber, Anne Dalsgaard, Per Linderøth
- Instruktør og udvikling: Methe Bendix i samarbejde med Nancy Spanier og Paul Oertel.

Læs mere på www.teaterhund.dk

Skuespillere søges

Musicalrugekassen UTERUS søger skuespillere – i spille-alderen ca. 20-50 år – med særdeles gode stemmer til udviklingen af den dansk/amerikanske musical ESAURA af John Bucchino og Mads Æbeløe.

Forestillingen foregår i tiden omkring belejringen af Fredericia i 1849, og skal i første omgang spilles på engelsk og udvikles til det internationale marked. Medvirkende skal kunne være til rådighed i perioden 14. juni - 6. juli 2010, (begge dage inklusive).

Aflønning sker i henhold til særlig aftale mellem Uterus og Dansk Skuespillerforbund. I første omgang skal der udvikles og produceres en showcase-udgave af cirka en times varighed, der primært består af første akt. Der er planer om en videreudvikling af forestillingen i 2011. Til audition skal du medbringe to selvvalgte sange på engelsk og opføre en kort tekst, ligeledes på engelsk. Vi fremsender teksten efter tilmelding.

Sidste frist for tilmelding er 15. marts.

København: 18. marts 2010

(Nærmere oplysninger om sted følger).

Fredericia: 24. marts 2010

På Musicalakademiet, Kongensgade 107, 7000 Fredericia.

Tilmelding foregår via upload via på www.uterus.dk – hvor du også kan læse mere om forestillingen og karaktererne – eller ved at sende dit CV og billede til:

Uterus

**Det Danske Musicalakademi
Kongensgade 107
7000 Fredericia**

"The premises and facilities are first-class and, actually, better than our own in London ..."

PAUL CLEMENTS, PRINCIPAL AT
MOUNTVIEW ACADEMY OF
THEATRE ARTS

AFGANGSFORSTILLINGER

KÆRLIGHEDSKARRUSELLEN AF ARTHUR SCHNITZLER

SKUESPILLERSKOLEN VED AARHUS TEATERS AFGANGSFORSTILLING VED AFGANGSHOLDET 2010:

PEDER BILLE, AMALIE DOLLERUP, JESPER DUPONT, MIKKEL HANSEN, ANNE HAUGER, ANE HOVBY, LISE BAASTRUP NIELSEN, MARGIT WATT-BOOLSEN, FREDERIK ØMANN

ISCENESÆTTELSE: ALEXA THER

STED: STIKLINGEN PÅ AARHUS TEATER

SPILLEPERIODE: 26.FEB. – 20.MARTS 2010, MAN.-FRE.: KL. 17.00, LØR. KL. 19.30. **BILLET BESTILLING:** 70 21 30 21

SPILLER I KØBENHAVN:

STED: REPUBLIQUES LILLE SCENE, ØSTERFÆLLED TORV 37, ØSTERBRO

TORS DAG D. **25. MARTS** KL. 20. / FREDAG D. **26. MARTS** KL. 20. / LØRDAG D. **27. MARTS** KL. 16. / SØNDAG D. **28. MARTS** KL. 15.

BILLETBESTILLING TIL FORSTILLINGERNE I KBH. SKER PÅ MAIL: SKUESPILLERSKOLEN@AARHUSTEATER.DK

ELLER TLF.: 89 33 23 79 MAN.-FRE. ML. KL. 10.00-12.00

AFGANGSHOLDENE 2010 FRA ODENSE SKUESPILLERSKOLE OG STATENS TEATERSKOLE SAMARBEJDER I ÅR PÅ TVÆRS AF HOLD, OG ER FORDELT PÅ 2 PRODUKTIONER:

FARLIGE FORBINDELSER AF CHRISTOPHER HAMPTON

ISCENESÆTTELSE: ELISA KRAGERUP

SPILLER I TÅRNET PÅ STATENS TEATERSKOLE MED PREMIERE D. 22. MAJ

KASIMIR OG KAROLINE AF ÖDÖN VON HORVÁTH

ISCENESÆTTELSE: ANNE ZACHO SØGAARD

SPILLER I SALEN PÅ STATENS TEATERSKOLE MED PREMIERE D. 22. MAJ

FOR BÅDE TÅRNET OG SALEN GÆLDER ADRESSEN: PER KNUTZONS VEJ 4, HOLMEN

BILLET TELEFON: 32 83 61 00 HVERDAGE ML. 10.00-12.00

AFGANGSHOLDET FRA ODENSE ER:

MIA LERDAM, KAJA KAMUK, LILA NOBEL MEHABIL, MARIA CARMEN LINDEGÅRD, NICOLAI JANDORF KLOK, ANDREAS BERG NIELSEN, KRISTOFFER FABRICIUS, MARTIN BO LINDSTEN.

AFGANGSHOLDET FRA STATENS TEATERSKOLE ER:

CASPER SLOTH, GUSTAV BRØNNUM SCAVENIUS, HADI HA-KOUSH, LISE LAUENBLAD, MAJA JUHLIN, MARIE BACH HANSEN, SIGNE KÆRUP HJORT, SIMON KROGH STENSPI.

VED REDAKTIONENS AFSLUTNING VAR DER ENDNU IKKE NØJAGTIGE SPILLE TIDER PÅ PLADS, MEN FØLG MED PÅ WWW.TEATERSKOLE.DK FOR MERE INFO.

**TAG EN PAUSE I DSF'S SOMMERHUSE
TJEK HUSENE PÅ HJEMMESIDEN**

www.skuespillerforbundet.dk

CASTING-PRÆSENTATION FOR SKUESPILLERE

Søndag den 9. maj kl. 10 – 18 afholder DSF en casting-præsentation for vores medlemmer i FSA-studio, Prags Boulevard 49E, opgang 11, 3. sal, 2300 København S.

Dermed får du mulighed for at ligge et fysisk visitkort foran et indbudt panel bestående af udvalgte filminstruktører og castere. Der er således ikke tale om casting til en specifik rolle, men en mulighed for at synliggøre sig for potentielle arbejdsgivere.

Hver deltager får ca. 3 minutter til deres disposition, hvor man enten kan vise en dialog eller en monolog. Er der brug for det, stiller DSF en stikordsgiver til rådighed.

Tilmeldingsfristen er **29. marts** via forbundets hjemmeside under efteruddannelse. Snarest muligt derefter vil I modtage svar om evt. deltagelse, samt praktiske oplysninger.

Kursusudvalget

LEJLIGHED TIL FREMLEJE

Lejligheden ligger på North Beachwood Drive. En af de smukkeste gamle gader i Hollywood. Tæt på selve HOLLYWOOD skiltet. Lokal bus lige uden for døren. Gå afstand til metro, supermarked, tonsvis af restauranter, cafeer, teatre, Hollywood-Highland, osv. 2 værelser, køkken, bad/toilet - fra april til og med september 2010 - tiderne kan være (lidt) flexible. \$ 1.200 pr måned, inkl. lokale telefonsamtaler, trådløs internetforbindelse og satellit-tv.

Lejligheden er fuldt møbleret.

Du betaler for din brug af elektricitet og gas / varme. \$ 500,00 depositum.

Skriftlig kontrakt. Kan desværre ikke huse mere end EN person. For flere detaljer og fotos kontakt shellerup@yahoo.com.

KONTORPLADS PÅ TEATER PLAY

PLAY på Islands Brygge udvider i foråret 2010 og flytter i større lokaler. Vi kan tilbyde fire kontorpladser til kr. 1.500,- pr. måned pr. plads. Der vil også være mulighed for at låne øvelokale m.m., og vi er åbne for gæstespil på scenen.

Kontakt Mille Berg på: mille@play-cph.dk / mobil: 23 82 32 62. www.play-cph.dk

UNDERVISERE SØGES

Teaterskolen DBY (tilknyttet teatret PLAY) søger nye undervisere fra 1. august 2010. Vi søger skuespillere og sangere som har lyst til at undervise børn, unge eller voksne på vores aftenhold, to-fire timer ugentligt. Hvert hold kører en fuld sæson fra aug-juni, så det er vigtigt, at man kan undervise en fast ugedag i hele perioden. Holdene afslutter med en teaterforestilling i foråret 2011, som underviseren instruerer. Læs mere på www.dby.dk og skriv til: Kontakt@dby.dk

BERLINER LEJLIGHED

Udlejes: Lys 4. sals lejlighed på 50 m², lige midt i centrum af Kreuzberg 36. Indeholder: 2 vær, spisekøkken, karbad, vaskemaskine og Internet. Udlejes billigt i kortere eller længere perioder.

Henvendelse: Rasmus Munch / munch.rasmus@gmail.com

RUNDE FØDSELSDAGE

Allan Olsen, 50 år	23. marts
Jens-Erik Placing, 60 år	24. marts
Preben Harris, 75 år	30. marts
Henrik Prip, 50 år	31. marts
Peter Seligmann, 60 år	2. april
Mads Keiser, 50 år	2. april
Helle Jensen, 50 år	7. april

SOMMERHUS NÆR SKAGEN UDLEJES

Totalrenoveret husmandssted på 124 m², ligger ud til åbne marker og 2 km fra vandet udlejes på ugebasis. Brændeovne / vaskemaskine og tørretumbler. Pris kr. 3.000,- pr. uge **inkl. forbrug**.

Henvendelse:
Torben Sekov. Tlf.: 40 11 60 46

STORT VÆRELSE I KØBENHAVN UDLEJES

Skal du til hovedstaden og arbejde eller mangler du plads til familien, når de kommer på besøg? Stort værelse på 18 m2 med plads til op til 4 personer udlejes billigt. 20 min fra Københavns Rådhusplads i stille villakvarter. Egen indgang og bad og toilet + tekøkken.

Ring eller send en mail til: Pernille Højgaard
22418240 eller ph@knus.dk

MINDEORD

Kære Aksel Erhardsen

Mindeordene må være smukke og mange..... her blot et par tanker..

Tak fordi du ville det.

Tak for din store kærlighed til faget. Den gjorde dig enestående på en scene, kritisk og spørgende i jagten på det ærlige udtryk, det vedkommende teater.

Tak for din integritet og totale mangel på leflen, i en branche der ikke altid nøjes med talentet.

Tak for alle de chancer du tog. For dem du gjorde dig uvenner med i processen og for dem du bar videre.

Mest af alt tak fra mig. Som mange andres, var du min begyndelse og du blev i mit hjerte som mentor.

Tak fordi du så rundhåndet delte dine erfaringer, dit hjem, din smukke hustru og dine børn.

Og tak fordi du blev så længe hos os. Du er savnet.

Kærlig hilsen, Mari-Anne Jespersen.

DEBAT

Kære Gerard Carey Bidstrup.

Sikken en skrækkelig historie (debatindlæg i sidste nr. af Sceneliv, red.)! Til din – og alle andres orientering – har Musicaludvalget i samarbejde med sekretariatet udarbejdet en vejledning ved sygdom. Den er blevet positivt modtaget af Teatrenes Fællesorganisation, som efterfølgende har anbefalet sine medlemmer at følge den. Man kan finde den på DFS' s hjemmeside under: Faglig service – Rapporter og Pjecer – Vejledning ved sygdom.

Med venlig hilsen, Musicaludvalget

DUKKE- OG ANIMATIONSTEATER, PERSONINSTRUKTION, TV/FILM, BRECHT, SHAKESPEARE, MASKER MANUSKRIPTKURSUS, SCENISK INDLEVELSE, SOMMERHØJSKOLE, STEMMEKURSER OG MEGET MERE.

SE MERE PÅ WWW.NYSCENEKUNST.DK TELEFON 59 93 10 09

MANUSKRIFT MIKKEL WALLENTIN INSTRUKTION EMIL HANSEN SCENOGRAPHI NADIA NABIL

28.FEB – 28.MAR

PRØVEHALLEN
2 MIN FRA VALBY STATION

BILLETTER 2018 8081
ELLER BILLETNET.DK

TEATER-V.DK

PENGE TIL DANSK DRAMATIK

STATENS KUNSTRÅD HAR UDDelt EN MIO. KRONER FORDELT OVER 19 BEVILLINGER TIL DANSK DRAMATIK. UDDDELINGEN ER DEN FØRSTE FRA "DRAMATIKPULJEN", SOM ER ETABLERET FOR, AT STYRKE KVALITETEN AF DEN DANSKE DRAMATIK. MÅLET ER AT GIVE DANSKE DRAMATIKERE MULIGHED FOR AT UDVIKLE OG AFPRØVE DERES VÆRKER, BLANDT ANDET Gennem WORKSHOPS OG READINGS BÅDE NATIONALT OG INTERNATIONALT.

MIDLERNE I DRAMATIKPULJEN KOMMER FRA HENHOLDSVIS STATENS KUNSTRÅD, STATENS KUNSTRÅDS LITTERATURUDVALG OG STATENS KUNSTRÅDS SCENEKUNSTUDVALG. DE ÅRLIGE FRISTER TIL DENNE PULJE ER 1. MAJ OG 1. NOVEMBER, MEN FOR AT FÅ EN UDDDELING SÅ HURTIGT SOM MULIGT, ER DER VED EN EKSTRAORDINÆR FRIST DEN 16. NOVEMBER 2009 FORDELT 1 MIO. KR. TIL FRISTEN MODTOG RÅDET 48 ANSØGNINGER, HVORAF DE 19 HAR FÅET TILSAGN OM STØTTE. BLANDT MODTAGERNE AF STØTTE ER BÅDE TEATRE OG ENKELTPERSONER.

LÆS MERE OG SE, HVEM DER HAR FÅET PENGE PÅ WWW.KUNST.DK

PICS: "SLUT" på Republique med Kirsten Pauliche, Finn Nielsen, Maria Stenz, Anne-Lise Gabold og Claus Bue. Foto: Per Morten Abrahamsen

PICS: "Håndværkerne" på Aalborg Teater, med bl.a. Mette Bahnsen og Jens Gotthelf. Foto: Presserum

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 15. MARTS

LYSTEN DRIVER VÆRKET LÆNGE

MENS DANSERE OG SANGERE TYPISK HAR EN TIDLIG PENSIONSALDER, SÅ SKAL SKUESPILLERE PENSIONERE SIG SELV – OG DET KAN VÆRE SVÆRT AT VIDE, HVORNÅR DET ER TID TIL DET. MANGE BLIVER MED STORT HELD VED TIL DE ER LANGT OPPE I ÅRENE. MØD EN RÆKKE SKUESPILLERE I DEN SIDSTE DEL AF KARRIEREN, OG LÆS OM DERES OVERVEJELSER.

NY MINISTER OG NYE VISIONER

I lang tid har teaterverdenen ventet spændt på teaterudvalgets visionsrapport om Danmarks kommende teaterlandskab. Først skulle den komme i november, derefter december, februar og nu marts.

I løbet af ventetiden fik vi oven i købet en ny kulturminister. Velkommen til Per Stig Møller. Vi glæder os til samarbejdet med en minister, som har en veldokumenteret interesse for kulturen.

Offentliggørelsen af teaterudvalgets rapport i marts bliver en af hans første opgaver som kulturens minister.

I DSF's bestyrelse er vi selv sagt spændte på rapportens indhold: hvad har udvalget i ærmet, hvorledes forestiller de sig, at landskabet skal se ud? Har de overvejet alt? Bærer de historikken med sig? Er de visionære nok?

Jeg kan dårligt formode andet.

Udvalget har arbejdet længe og har haft møder med dele af hele branchen, netop for at danne sig et overblik. Vi har fået mulighed for at komme med ideer, overvejelser og få luftet vores bekymringer. Og mon ikke de tager dette med?

Nu venter vi så ...

Men vi har ikke siddet med hænderne i skødet. I forbindelse med arbejdet i teaterudvalget har DSF's bestyrelse brugt efteråret på selv at læse teaterloven igennem og gøre os klart, hvad vi mener kunne være en fordel for teaterområdet på længere sigt. Overvejet muligheder og i det hele taget talt om, hvorledes nye initiativer kunne implementeres på en god måde.

Lad det være sagt med det samme: Jeg er bestemt ikke af den overbevisning at vi som fagforening skal sidde rigtigt på en bestemt opfattelse af, hvordan det hele kunne se ud, og at sådan som vi altid har gjort det, er godt nok. Det er bestemt vores opgave at være med til at give nye visioner plads. Se mulighederne og være med til at være toneangivende.

Men der er altså udfordringer for os som fagforbund.

Eksempelvis skal vi se på, om en ny vision vil give flere eller færre arbejdspladser.

Vi skal overveje, hvorvidt en ændring vil kunne lægge pres på lønninger, på ansættelser og på vores medlemmers muligheder, krav på dagpenge, deres rettigheder og udfoldelsesmuligheder. Endelig skal vi også, om jeg så må sige, tage misteltenen i ed – ment på den måde, at vi skal forsøge at

gennemskue, om visionen giver politikerne mulighed for at skære ned på teaterområdet. Det er jo desværre set før.

En vision kan være rigtig god.

Det kan være sundt for teaterbranchen at få vendt bøtten på hovedet og få set på, om måden, teaterlandskabet er bygget op på, nu også er den bedste løsning. Vi er netop beskæftiget i en branche, hvor udvikling, afprøvning og satsning er altafgørende på scenen. Så må vi også være parate til at være modige, når det drejer sig om teaterscenerne og strukturen i branchen.

Desværre ser jeg dog et altoverskyggende problem allerede på forhånd. Alle gode intentioner og arbejde til trods, er det for mig at se tåbeligt at lave en vision uden ekstra penge. Og det er netop det, der er stillet udvalget i udsigt: lav en vision, men for de penge, der allerede er. Der er et problem. Hvordan man end vender og drejer det, koster udvikling og omstrukturering penge.

Vi er i forvejen ikke for godt vant med hensyn til økonomi. Og ja, nu klager jeg mig igen, vil en del politikere og meningsdannere sige. Men hvis vi skal udvikle os, være modige og se frem mod et nyt teaterbillede, ja så kræver det penge.

Og måske gør udvalget det alligevel i trods - beder om flere penge, hvis visionen skal lykkes. Jeg kan have lov at håbe. Ligesom jeg håber på, at den nye kulturminister vil have åbenhed og beredvillighed til at se på, om området får de penge, som udvikling og et højt kunstnerisk niveau faktisk kræver. De er i hvert fald noget af det, som DSF vil gå i dialog med Per Stig Møller om.

Så i disse timer, mens vi venter på teatervisionen, tænker jeg, at det er vigtigt at være positivt indstillet, ikke rigtigt tænkende, men holde øje med alle faldgruberne. Til fordel for både visionen og vores medlemmer. ■

Katja Holm,
Formand for Dansk Skuespillerforbund

dansk iti & teaterunion & taastrup teater

Taastrup Teater præsenterer:

ITI Verdensteaterdagen

lørdag den 27. marts 2010.

13:00-15:30

**Vi åbner dørene for en debat om
det kommende teaterforslag.**

Verdensteaterdagen er en årlig begivenhed som markerer teatrets position i samfundet og hvert år bliver der skrevet en tekst af et verdenskendt teaternavn som i år er **Dame Judi Dench.**

taastrupteater.dk